

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 mai 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Constantin Alerguș, Sveatoslav Moldovan,

a judecat fără citarea părților recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Oleg Popov, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 11 decembrie 2013 în cauza penală privindu-l pe

Frunză Virgiliu Petru, născut la 05 septembrie 1973, în s.Zămcioji, r-nul Strășeni, domiciliat în mun.Chișinău, str.Gh.Madan 44/2, ap.21.

Termenul examinării cauzei:

1. 01.03.2010 - 30.07.2010 - prima instanță,

2. 01.09.2010 - 25.11.2010 și 30.10.2012 - 11.12.2013 - instanța de apel,

3. 31.05.2012 - 25.09.2012 și 04.03.2014 - 20.05.2014 - instanța de recurs.

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 30 iulie 2010, a fost încetat procesul penal în privința lui Frunză Virgiliu, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(2) lit.a) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

1.1. Prin decizia Judecătoriei Căușeni din data de 30 iulie 2010 s-a dispus încetarea procesului contravențional în privința lui Frunză Virgiliu în săvârșirea contravenției prevăzute de art.174²⁷ Cod cu privire la contravențiile administrative (red.1985), ca urmare a intervenirii termenului de prescripție pentru aplicarea sancțiunii contravenționale.

2. De către organul de urmărire penală Frunză Virgiliu a fost pus sub învinuire pentru faptul că, activînd în calitate de polițist operativ al grupului de luptă al Detașamentului intervenție acțiuni speciale al Brigăzii de Poliție cu Destinație Specială „Fulger”, fiind persoană cu funcție de răspundere, la 30 septembrie 2008, în jurul orei 9⁰⁰, deplasîndu-se spre locul de muncă - postul vamal intern Hagimus, r-nul Căușeni, pentru exercitarea obligațiilor de serviciu legate de combaterea infracționalității și traficului ilicit de mărfuri, a intrat împreună cu colegii săi de serviciu, Leu Iurie și Boguș Grigore, în livada de mere care aparține SA „Ghermes-Agroservice”, amplasată în extravelanul s.Fîrlădeni, r-nul Căușeni, unde în pofida faptului că nu li s-a permis,

aceștia au cules câteva mere, iar la somația paznicului să părăsească livada, Frunză Virgiliu a inițiat un conflict cu acesta, în cadrul căruia, depășind în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, i-a aplicat cet.Burcă Valentin o lovitură cu palma în regiunea feței, provocându-i dureri fizice.

3. Împotriva sentinței și deciziei a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acestora și emiterea unei noi hotărâri prin care V.Frunză să fie condamnat în baza art.328 alin.(2) lit.a) Cod penal la 2 ani închisoare, iar în baza art.90 Cod penal, pedeapsa numită să fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 an, invocând ilegalitatea acestora, deoarece instanța a ajuns la o concluzie eronată privind lipsa unei daune considerabile ale drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale părții vătămate V.Burcă, ultimul fiind umilit, iar umilința reprezintă o vătămare psiho-emoțională gravă a persoanei, care produce suferințe psihice și care o face să și creeze o imagine nefavorabilă despre organele afacerilor interne; instanța neîntemeiat a constatat în acțiunile inculpatului fapta contravențională și a dispus încetarea procesului penal, dar soarta cazului contravențional a hotărât-o printr-o decizie separată, ceea ce depășește cadrul reglementărilor procesului penal în speță.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 25 noiembrie 2010, a fost admis apelul procurorului, casate sentința și decizia Judecătorei Căușeni din 30 iulie 2010, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Frunză Virgiliu a fost condamnat în baza art.328 alin.(2) lit.a) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice, inclusiv în organele afacerilor interne pe un termen de 2 ani. În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei numite a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Șt.Balmuș în numele inculpatului a declarat recurs ordinar solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței primei instanțe, argumentând că incorect instanța de apel a juns la concluzia că acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii de care a fost recunoscut vinovat, deoarece acesta în fața paznicului nu s-a legitimat ca colaborator al BPDS „Fulger”, că inițiatorul conflictului a fost însuși partea vătămată, care l-a provocat pe inculpat, astfel că examinarea cauzei a fost bazată doar pe presupuneri și versiunile înaintate de procuror, iar în rechizitoriu intenționat au fost incluse date denaturate ce nu corespund adevărului și declarațiile martorilor date în cadrul urmăririi penale; instanța de apel a încălcat dreptul la apărare a inculpatului, deoarece avocatul prin contract nu a fost citat în instanța de apel.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 septembrie 2012, a fost admis recursul ordinar al avocatului Șt.Balmuș în numele inculpatului, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei, pe motiv că instanța de apel a încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, precum și dreptul la apărare, deoarece în ședința instanței de apel din 25.11.2010, avocatul acestuia, Șt.Balmuș, nu a fost citat, iar inculpatul nu a cunoscut despre data examinării cauzei, fiind plecat peste hotarele țării.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 11 decembrie 2013, a fost admis apelul procurorului O.Popov din alte considerente, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care procesul penal de învinuire a lui Frunză Virgiliu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(2) lit.a) Cod penal a fost încetat, pe motiv că fapta acestuia constituie o contravenție administrativă, prevăzută de art.174²⁷ Cod cu privire la contravențiile administrative (red.1985), cu

încetarea procesului contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

La fel, a fost casată și decizia primei instanțe din 30.07.2010 în cauza contravențională în privința lui Frunză Virgiliu, în baza art.174²⁷ Cod cu privire la contravenții administrative (red.1985) și pronunțată o nouă hotărîre, prin care a încetat procesul contravențional, pe motiv că pentru aceeași faptă și aceeași persoană există o decizie definitivă și executorie.

7.1. Instanța de apel a constatat că prima instanță corect a conchis că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele unei infracțiuni, ci constituie o contravenție, însă incorect s-a pronunțat prin două acte judecătorești separate, prin care prin sentință a încetat procesul penal de comitere a infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(2) lit.a) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și prin decizie a încetat procedura contravențională, pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Totodată, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a constatat că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(2) lit.a) Cod penal, deoarece nu a fost stabilită legătură directă, obligatorie pentru cazurile de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu, dintre acțiunile inculpatului, ca persoană cu funcție de răspundere - colaborator operativ al BPDS „Fulger”, competențele și atribuțiile de serviciu acordate acestuia prin lege sau alte acte normative precum și urmările survenite.

La fel, instanța de apel a constatat că, în cauză, nu a fost stabilită survenirea unor daune considerabile demnității sau sănătății părții vătămate, or aplicarea violenței, potrivit dispoziției art.328 alin.(2) Cod penal, presupune cauzarea vătămării ușoare sau medii a integrității corporale sau a sănătății, însă asemenea consecințe în cauză nu au fost stabilite și nici nu au fost incriminate, acuzarea a pretinde doar provocarea durerilor fizice, fapt ce rezultă și din declarațiile părții vătămate, care nu a avut careva prejudicii pentru sănătate, doar s-a simțit umilit, ceea ce în coraport cu prevederile art.126 alin.(2) Cod penal, nu atestă caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a reținut că inculpatul și colegii lui au acționat ca persoane fizice și acțiunile acestuia, care „fiind persoană cu funcție de răspundere - polițist și purtînd uniformă, la o observație în fond întemeiată a paznicului, nu a dat dovadă de suficientă răbdare și diligență, lăsîndu-se provocat de reacția neadecvată a paznicului, a făcut fără de necesitate uz de forță, aplicîndu-i acestuia o lovitură cu plama la față pentru a-l calma”, nu constituie componenta de infracțiune - exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, ci alcătuiesc componenta unei contravenții „abuzului de putere” prevăzut de art.174²⁷ CCA (red.1985), adică folosirea intenționată de către o persoană cu funcție de răspundere a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, în cazul cînd acestea nu constituie o infracțiune, fiind dovedită prin depozițiile părții vătămate V.Burcă, a martorilor G.Șapoval, D.Olaru, L.Guțu și actele cauzei - ordinul vice-ministrului MAI nr.38 ef din 06.04.2007, dispoziția comandantului BPDS privind direcțiile de deplasare a a efectivului, antrenat la posturile vamale interne de control.

Astfel, instanța de apel, a considerat posibilă corectarea omisiunii primei instanțe, care considerînd că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, dar constituie o

contravenției administrative, s-a expus prin două acte judecătorești, pe când trebuia să se expună într-un singur act.

8. Hotărîrea nominalizată a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul O.Popov care, invocînd temeiul art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel neîntemeiat a dispus admiterea apelului declarat de procuror din „alte considerente”, și anume a faptului că prima instanță greșit cînd a soluționat speța a emis două acte procesuale sentință și decizie, deoarece legea nu prevede o astfel de sintagmă; instanța încetînd procesul penal neîntemeiat a dedus lipsa unei daune aduse drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale părții vătămate, coraportînd-o la prevederile art.126 alin.(2) Cod penal, pe cînd în cazul dat nu merge vorba de daune evaluate în echivalent material, dar a daunelor aduse drepturilor și intereselor ocrotite de lege a părții vătămate, care prin acțiunile inculpatului a fost umilit și faptul dat reprezintă o vătămare psiho-emoțională, ce produce suferințe psihice și care face să-și creeze o imagine nefavorabilă despre organele afacerilor interne.

9. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate în instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și poate administra, la cererea părților, orice probe noi pe care le consideră necesare, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Decizia instanței de apel, conform art.417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale deși sînt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauzei în ordine de apel. Instanța de apel a admis erori procesuale, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar, deoarece instanța nu a dat o apreciere completă fiecărei probe aduse de procuror în susținerea învinuirii formulate inculpatului, nu s-a expus de ce respinge probele administrate pe parcursul urmăririi penale în baza cărora V.Frunză a fost învinuit în baza art.328 alin.(2) lit.a) Cod penal, ci doar a conchis printr-o frază că acțiunile inculpatului care „fiind persoană cu funcție de răspundere - polițist și purtînd uniformă, la o observație în fond întemeiată a paznicului, nu a dat dovadă de suficientă răbdare și diligență, lăsîndu-se provocat de reacția neadecvată a paznicului, a făcut fără de necesitate uz de forță, aplicîndu-i acestuia o lovitură cu plama la față pentru a-l calma” nu constituie component de infracțiune „exes de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu”, ci alcătuiesc componenta contravenției ”abuzului de putere” prevăzută la art.174²⁷ CCA (red.1985), circumstanțe ce au fost constatate de către prima instanță prin totalitatea de probe acumulate în cauza penală.

Colegiul la acest capitol remarcă că, conform art.93 Cod de procedură penală, probele sînt elemente de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul Cod, care servesc la constatarea existenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a

cauzei. Potrivit alin.(2) al acestei norme, ca probe sînt considerate declarațiile părții vătămate și a martorilor obținute în conformitate cu prevederile legii.

Atît din apelul declarat, cît și din materialele dosarului reiese că, în confirmarea învinuirii, procurorul ca probă a adus declarațiile părții vătămate, V.Burcă, care a declarat că prin acțiunile inculpatului, care i-a aplicat o lovitură în față, dînsul a fost umilit, astfel acestuia i-a fost cauzată o daună a drepturilor și intereselor ocrotite de lege a părții vătămate și care a creat o imagine nefavorabilă despre organele afacerilor interne a republicii.

Avînd aceste motive invocate în apel, instanța era obligată să se expună asupra lor, însă nu le-a dat nici o apreciere.

Totodată, Colegiul penal penal, ține să enunțe că, *obiectul juridic special* al infracțiunii specificate la art.328 Cod penal, îl constituie relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică, care presupune îndeplinirea de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu în mod corect, fără excese, cu respectarea intereselor publice, precum și a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și ale celor juridice. *Obiectul material*, îl reprezintă sau poate să-l reprezinte corpul persoanei ori bunurile mobile sau imobile.

Latura obiectivă a acestei infracțiuni are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care se exprimă în acțiunea de depășire a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege; 2) urmările prejudiciabile, și anume daunele în proporții considerabile cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Infracțiunea prevăzută de art.328 Cod penal poate fi săvîrșită numai pe calea acțiunii și aceasta se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Prin „daune în proporții considerabile cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” se înțelege după caz: 1) vătămarea ușoară sau medie a integrității corporale sau a sănătății; 2) leziunile corporale care nu implică un prejudiciu pentru sănătate; 3) daunele materiale care nu ating proporțiile mari etc.

Prin urmare, instanța urmează să verifice, dacă sînt întrunite condițiile pentru angajarea răspunderii penale a inculpatului sub aspectul comiterii infracțiunii de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu, în formă calificată și în urma verificării probelor administrate în cauză, să adopte o hotărîre legală și motivată.

Totodată, Colegiul penal ține să menționeze că, deși instanțele de fond ajungînd la concluzia că fapta inculpatului constituie contravenție administrativă prevăzută de art.174²⁷ Cod cu privire la contravenții administrative, contrar prevederilor art.394 alin.(1) Cod de procedură penală, nu a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, cu indicarea locului, timpului, modul săvîrșirii acesteia, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, ce ar determina calificarea faptei săvîrșite conform contravenției administrative.

În asemenea condiții, instanța de apel a admis erori de drept, care nu pot fi corectate de instanța de recurs, ceea ce potrivit legii, impune admiterea recursului, casarea hotărîrii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să țină seama de argumentele formulate în recurs și cele expuse în prezenta decizie, să examineze pe deplin și să efectueze o apreciere și analiză completă în fapt și în drept a tuturor probelor administrate în cauza dată din punct de vedere al pertinentei, concludenței și coroborării lor reciproce și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.414, 417 Cod de procedură penală.

Luând în considerație că în Curtea de Apel Bender nu poate fi format un complet nou de judecată pentru rejudecarea cauzei, se dispune strămutarea judecării cauzei în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(4), 434, art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Oleg Popov, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 11 decembrie 2013, în cauza penală în privința lui Frunză Virgiliu, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia pronunțată integral la 27 iunie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Constantin Alerguș

Sveatoslav Moldovan